

Markus Lüpertz, Zeit I - dithyrambisch, 1965, Leimfarbe auf Leinwand, 152 x 154 cm, Inv. 3435

'HEFTIGE MALEREI'

DR. FRANZ W. KAISER OVER HET DUITSE NEO-EXPRESSIONISME

Dr. Franz W. Kaiser werkte als student mee aan Documenta 7, als assistent van Rudi Fuchs, de artistiek directeur van deze kunsthappening in 1982. Later werkte hij onder Rudi Fuchs in het Van Abbemuseum in Eindhoven. Dr. Franz W. Kaiser is al lange tijd Director of Exhibitions van het Gemeentemuseum Den Haag, waar hij voornamelijk verantwoordelijk is voor de tijdelijke tentoonstellingen. Dr. Kaiser heeft de opkomst, het hoogtepunt en de nabloei van de 'Heftige Malerei' van dichtbij meegemaakt.

Wat maakt 'Heftige Malerei' zo boeiend?

Dr. Franz W. Kaiser: "Het is het eerste voorbeeld van een brede manipulatie van de kunstgeschiedenis door de kunstmarkt, waarmee luidruchtig het einde van het modernisme werd ingeluid. De historische afstand van inmiddels een kwarteeuw maakt vandaag een objectievere kijk mogelijk. Zo kun je mechanismen van de kunstperceptie begrijpen waar we vandaag nog mee te maken hebben."

Hoe hebt u het Duitse neo-expressionisme als stroming zien evolueren? En hoe zou u deze kunststijl nu eigenlijk typeren?

"Een aantal galeriehouders, verzamelaars, critici en kunstenaars hebben denkbeeldig rond de tafel gezeten en besloten dat er behoefte was aan een tegenpool voor alle elitaire conceptuele kunst en minimal art. Het was tijd voor kunst die meer uit de buik kwam. Het merendeel van de snel doorgebroken jonge kunstenaars was vlug weer uit de publieke aandacht verdwenen. Alleen de oudere kunstenaars, die al langer bezig waren, bleven over. Ik zou dit neo-expressionisme, tenminste dat van de toen jongere kunstenaars, typeren als conceptuele kunst – waarbij concept staat voor marktstrategie – met andere, namelijk schilderkunstige middelen – het enige middel dat door de conceptuele kunst per definitie werd uitgesloten."

Documenta 7 viel in volle bloei van het neo-expressionisme, hoe vertaalde zich dat in de tentoonstelling?

"In een overdonderende vertegenwoordiging van de schilderkunst in deze tentoonstelling."

Waarom mogen we uw lezing absoluut niet missen?

"Omdat deze lezing je een blik gunt achter de schermen van een Documenta door een tijdsgetuige met de nodige afstand. Het is een kritische case study voor hoe en waarom een bepaalde kunst in onze postmoderne tijd plots belangrijk kan worden en dan ook weer even snel in vergetelheid kan geraken."

KUNSTFORUM IN DE KIJKER

KUNSTHALLE WÜRTH SCHWÄBISCH HALL

Kunsthalle Würth Schwäbisch Hall opende zijn deuren in mei 2001. Dit kunstforum is meteen ook het buitenbeentje bij Würth. Terwijl alle kunstdependencies zijn ondergebracht bij een Würth-hoofdkantoor, ligt Kunsthalle Würth Schwäbisch Hall 20 km verderop. Het Duitse hoofdkantoor heeft dan ook twee tentoonstellingsruimtes: het Museum Würth in Künzelsau en de Kunsthalle Würth in het prachtig gelegen, pittoreske dorp Schwäbisch Hall.

De Deense architect Henning Larsen heeft het moderne, drie verdiepingen tellende gebouw ontworpen en perfect weten te integreren in de oude stad. Naast de tentoonstellingsruimte heeft de Kunsthalle Würth ook een shop, café en verschillende ontmoetingsruimten. De opzet verschilt niet van de andere dependencies: wisseltentoonstellingen organiseren rond de kunstverzameling van Würth. Zo zijn er al grote overzichtstentoonstellingen geweest van Eduardo Chillida, Max Liebermann, Henry Moore, Horst Antes, Fernando Botero en Edvard Munch, naast verschillende thematische tentoonstellingen.

Momenteel loopt in de Kunsthalle Würth Schwäbisch Hall een tentoonstelling van de veelzijdige Oostenrijkse kunstenaar Alfred Hrdlicka. Zijn 80e verjaardag was de aanzet tot deze groots opgezette overzichtstentoonstelling waar sculpturen, tekeningen en grafieken te bewonderen zijn. Nog tot 14 september 2008.

KUNSTHALLE WÜRTH SCHWÄBISCH HALL

Lange Straße 35/1
74523 Schwäbisch Hall
Duitsland

Dagelijks open van 10 tot 18 u

Tel. +49 791 946 72 0

Fax +49 791 946 72 55

kunsthalle@wuerth.de

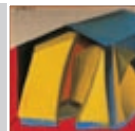

Andi Schmid / Sammlung Würth

AANKONDIGING

Na twee thematische tentoonstellingen – 'De Stille Dialoog' over het genre stillevens in de moderne kunst en 'Heftige Kunst' over het Duitse neo-expressionisme als kunststroming – is het weer tijd om één kunstenaar in de schijnwerpers te zetten. Die eer is te beurt gevallen aan **Thomas Lange**.

Meer verklappen we voorlopig niet, maar u kan ervan op aan dat het de moeite zal zijn! Overigens, Thomas Lange was al even te gast in ons kunstforum bij 'De Stille Dialoog', met zijn werk 'Blauer Raum mit Stuhl' uit 1993. Wordt vervolgd dus...

AGENDA

Wegens beperkt aantal plaatsen is vooraf inschrijven voor alle activiteiten noodzakelijk.

MAANDELIJKSE GELEIDE RONDLEIDING

Zondag 13 juli 2008, 11 – 12 u

Zondag 10 augustus 2008, 11 – 12 u

Zondag 14 september 2008, 11 – 12 u

Prijs: 5 euro per persoon

LEZING 'HEFTIGE MALEREI'

DOOR DR. FRANZ W. KAISER

Donderdag 28 augustus 2008, om 20 u*

De lezing is opgesplitst in twee delen. Dr. Franz W. Kaiser begint met beelden van Documenta 7 in 1982 in Kassel om over te gaan tot een meer theoretische benadering van de Heftige Malerei.

Prijs: 12 euro per persoon

* de deuren gaan om 19 u open. Zo kan u nog voor de lezing de tentoonstelling bezoeken. Inbegrepen in de prijs.

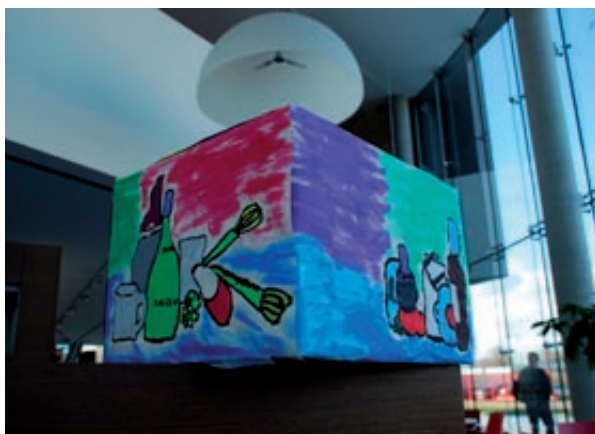
KINDERATELIERS

Woensdag 9 juli 2008, 9 – 13 u

Woensdag 20 augustus 2008, 9 – 13 u

Atelier rond het thema 'Heftige Kunst'. De kinderen brengen als afsluiter van het atelier een bezoekje aan de tentoonstelling.

Prijs: 12 euro per kind (materiaal, drankje en koekje inbegrepen)

IN HET KORT

- Ook tijdens de zomermaanden juli en augustus zijn we 7 dagen op 7 open, telkens van 10 tot 17 uur. Wel niet vergeten dat we gesloten zijn op de nationale feestdag, 21 juli, en op Maria Hemelvaart, 15 augustus.
- Voor de leerkrachten/docenten hebben we iets speciaals in petto. In de voorlaatste week van augustus nodigen we alle geïnteresseerde leerkrachten en docenten uit op een informatieve bijeenkomst, met aansluitend een rondleiding door de tentoonstelling 'Heftige Kunst'. Zo kunnen leerkrachten en docenten

kennismaken met Kunstforum Würth en info inwinnen om samen met hun klas naar de tentoonstellingen te komen kijken. Via de school krijgt iedere leerkracht en docent een uitnodiging. Iets misgelopen? Een simpel mailtje naar kunstforum@wurth.be en alle info omtrent 'schoolpakketten' wordt opgestuurd.

- In ons gidsenteam is er nog steeds een plaatsje vrij voor een meertalige gids (N/F of N/E of N/D) die zich ook in de week kan vrijmaken. Voor meer info of je kandidatuur, mail naar sue.schiepers@wurth.be.

PRIJSVRAAG

Toegegeven, we hebben wat vals gespeeld in onze vorige nieuwsbrief... maar het was niet met voorbedachten rade! We lieten de deelnemers van de prijsvraag niet weten voor welke datum ze moesten reageren. Gevolg is dat heel wat quizers ervan uitgingen dat ze tot het einde van de tentoonstelling tijd hadden. Kortom, verwarrend en dus geven we iedereen een nieuwe, eerlijke kans. Wie al geantwoord heeft, moet zich geen zorgen maken: je blijft meedingen naar onze kunstzinnige prijs – tenzij je er natuurlijk gigantisch naast zit. En wie nog niets heeft ingestuurd, kan dat nog doen tot 20 augustus via kunstforum@wurth.be. Een onschuldige hand zal uit alle juiste inzendingen de winnaar trekken. Veel succes!

De vraag? In onze tentoonstelling 'Heftige Kunst' zijn werken te bewonderen van kunstenaars die er ook bij waren op de tentoonstelling 'Heftige Malerei'. Waar en wanneer vond deze tentoonstelling plaats en wie was toen curator?

De inzet? Een rondleiding bij onze volgende tentoonstelling, gevolgd door een kopje koffie in ons Forumcafé (aanbod geldig voor maximaal 15 personen).

UIT DE FORUMSHOP

Niets zo gezellig als een zomerse barbecue rond een kunstzinnige tuintafel! De Forumshop inspireert je moeiteloos: van papieren damasten tafelkleden bedrukt met gedichten over bijhorende servetten tot poëtische wijnetiketten en... een 'rondje gedicht'. Iedereen trakteren terwijl je enkele verzen declameert? Het had gekund, maar gelukkig staat rondje gedicht voor korte gedichten gezeefdrukt op transparante folie. Die kan je dan aanbrengen op de voet van de glazen. Er zijn maar liefst 30 verschillende gedichtjes zodat elk glas in één oogopslag poëtisch herkenbaar is. En niemand die nog vraagt 'of dit mijn glas is'? Tenzij je natuurlijk iets te diep in het dichtelijke glas hebt gekeken...